

Маложон О. І.

Київський університет інтелектуальної власності та права

Малиш М. М.

Київський університет інтелектуальної власності та права

Білякова А. В.

Київський університет інтелектуальної власності та права

КУЛЬТУРА МЕДІА КОМУНІКАЦІЙ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

У статті аналізується вплив медіа комунікацій у культурній сфері, що стало поширеним через просування в галузі технологій та те, як використовуються соціальні та психологічні методи для залучення аудиторії та отримання прибутку. Темі інформації та психологічної війни, маніпулювання свідомістю та вплив засобів масової інформації на культурний дискурс були широко вивчені та обговорені численними дослідниками. Взаємодія досягається не лише за допомогою прямих соціальних взаємодій, але й через сприйняття подій та явищ, опосередкованих не тільки під впливом масової комунікації, але також і через вплив культурних артефактів як у минулому, так і в сучасних аспектах культур.

Зроблено висновок, що комунікація засобів масової інформації, що є важливим для культурної глобалізації, має неабияке значення в сучасному інформаційному просторі. Всесвітнє розширення медіа-компаній викликає занепокоєння щодо культурної ідентичності та контролю над своєю діяльністю. Вплив засобів масової інформації призводить до ерозії місцевих культур, що призводить до появи нової культури, в якій переважають символи культурних продуктів.

Підсумовується, що культура сучасності значною мірою формується розвитком масової комунікації, оскільки вони сприяли швидкому розповсюдженню інформації у всіх аспектах життя, що призводить до створення сучасного «мозаїки», постмодерністського дискурсу. Вивчення того, як масова комунікація впливає на розвиток культури, є важливим, оскільки методи масової комунікації в минулому розглядалися як фактори, що впливають на культуру та суспільство, але не створюють соціальних мов. Тобто, уподобання та культурні практики людей та природа їх суспільства формувались історично розвиненими переконаннями та різними аспектами культурного життя, як ми бачимо в традиційних «ідеях» та «ідеалістичних» культурах.

Ключові слова: культура, медіа комунікації, мовні діалекти, масова комунікація, мульти-медійна культура.

Постановка проблеми. У сучасному світі активний процес взаємодії культур у різних сферах людської діяльності охоплює не лише культурний обмін та прямі контакти між державними структурами, соціальними групами, громадськими рухами, а й взаємодією між особами. Взаємодія досягається не лише за допомогою прямих соціальних взаємодій, але й через сприйняття подій та явищ, опосередкованих під впливом масової комунікації, а також через вплив культурних артефактів як у минулому, так і в сучасних аспектах культур.

У сучасному світі культури не існує в ізоляції, існують відмінності між культурами, що визначаються особливостями етнічної культури, психоло-

гією народів, домінуючою системою цінностей, яка в сукупності ускладнює пряме сприйняття культурних кодексів іншої культури. Як результат, значення культурних та цивілізаційних характеристик та моделей соціальної поведінки для підвищення якості спілкування між різними суспільствами та етнічними групами стає більш очевидним.

Комунікація є життєво важливим аспектом існування людини, і воно відіграє значну роль у формуванні нашої культури. Тільки завдяки ефективному спілкуванню людина може зрозуміти власні дії стосовно дій інших, створюючи єдину соціальну сутність – суспільство.

Аналіз досліджень і публікацій. Спираючись на концепції Г. Інніса [6], М. Маклюєна [6],

Д. Сторі [13], Д. Келлнера [8], Д. МакКвейла [5], В. Різуна [12], О. Холода [9], В. Іванова [10] та інших теоретиків у галузі масової комунікації, в дослідженні окреслено основні підходи до розуміння теорії медіа та культури. Основні проблемні аспекти медійної теорії розглянуто в контексті суспільно-політичних тенденцій, політичної, економічної влади, підпорядкування і плюралістичності медіа та культури.

Мета статті. Дослідження спрямоване на вивчення теоретичного осмислення специфіки взаємодії культури і комунікації в контексті формування вмінь її аналітичного застосування у практиці функціонування сучасних засобів масової комунікації: виявлення та опанування методів і прийомів мультимедійного аналізу з точки зору їх комунікаційної, художньо-творчої, морально-правової, економічної та інформаційної складових; розвиток умінь розуміти значення міжкультурної комунікації та необхідності врахування та усунення культурних бар'єрів у соціальних комунікаціях; розвиток теоретичних уявлень про специфіку взаємодії культури та комунікації в контексті формування навичок її аналітичного застосування в практиці функціонування сучасних ЗМІ.

Виклад основного матеріалу. Медіа-культуру можна розглядати як інструмент для формування свідомості як на індивідуальному, так і на громадському рівні. ЗМІ мають потенціал стати найвпливовішим вихователем. Основна мета медіа-освіти – культивування медіа-культури, надаючи основні знання, вміння та вказівки для участі у медіа-діяльності. Основні обов'язки сучасної медіа-освіти охоплюють :

- підготовку молодого покоління до життя в цифрову епоху, де вони піддаються широкому спектру інформації, має вирішальне значення для їх розвитку;
- навчання когось про вплив їхніх дій на їх психічне самопочуття має вирішальне значення для їх особистого зростання та розвитку;
- набір навичок невербального спілкування за допомогою технічних інструментів [1].

У сучасному мистецтві мультимедіа представлений як: новий вид аудіовізуального мистецтва, результат еволюції культури екрану, розвиток масових комунікацій та медіа-технологій кінематографії та телебачення, нового виду творчості та нового інформаційного простору, що інтегрує різні Типи інформаційних ресурсів, різні жанри кіно, технічне та технологічне середовище.

Розриви ліній дуже важливі, і вони потрібні у результаті, і ми не будемо терпіти його, неза-

лежно від того, який метод ви використовуєте систематизуючи різні сучасні інтерпретації концепції «мультимедіа», слід зазначити, що в науковому житті в ньому переважають його технічна та технологічні характеристики щодо технічних аспектів функціонування апаратних та програмних мультимедійних інструментів. Термін «мультимедійні технології» часто використовується взаємозамінно з «мультимедіа». По суті, ядро мультимедіа полягає в його акценті на інформаційній політиці та інтерактивності.

Мистецтвознавство та культурологія також поступово охоплюють мультимедійний феномен. Практики мультимедійного мистецтва, такі як сучасні виставки з використанням електроніки, лазерної технології та кінематики, комп'ютерні інсталяції, мережева література, трансмузика, інтерактивне мистецтво, Інтернет-мистецтво тощо, призводять до величезних змін у мові та змісті мистецтва. Усвідомлення людей мистецтва та краси змінюється внаслідок цих форм. У мультимедійних мистецьких проєктах використовуються традиційні виразні прийоми телебачення та кіно (наративність, візуальність, художній образ, кадр, ракурс тощо). На їх місце прийшли нові, зокрема перформативність, інтерактивність, синестезія, форма-структура у вигляді бази даних, симуляція (моделювання), експериментальний простір. Художник-творець стає творцем творчого та комунікативного контекстів у мультимедійних практиках сучасного мистецтва. Дійсно, з'являється абсолютно нова метамова сучасного мистецтва.

Безумовно, мультимедійна система культури порівняно нова, але вона вже формується як складна, відкрита та гнучка система, оскільки має свою структуру, функції та зміст, тобто всі сутнісні системоутворювальні чинники, які можуть визначати її саморегуляцію.

Феномен сучасної мультимедійної системи полягає у тому, що вона є відкритою системою, що надає можливість будь-якій людині, незалежно від компетентності, брати участь у її формуванні. Сьогодні це особливо яскраво проявляється у мережі «Інтернет», де будь-хто може створити персональну сторінку, виставити на огляд широкою аудиторії власні витвори мистецтва чи антимистецтва та навіть завдяки унікальному феномену інтерактивності управляти, комбінувати, перетворювати ту інформацію, з якою вона взаємодіє у Мережі [11].

Водночас у цьому криється величезна небезпека, оскільки, якщо у формуванні будь-якої мультимедійної системи чи проєкту братимуть участь дилетанти, це може лише розрегулювати систему,

дестабілізувати її структуру, функції та змістовність. Таке втручання не тільки вносить до системи додаткові збурення, не оптимізує образ, проєкт, систему, підриваючи довіру до будь-якої інформації, що міститься в мультимедійній системі. У такий спосіб посилюється перебіг тих системних хвороб, які визначаються наявністю в системах дизайну та самої мультимедійної системи різних суперечностей, парадоксів, конфліктів, криз, які відбуваються як у самій мультимедійної системи, так і в культурі та суспільстві.

Оцінювання можливостей мультимедійної системи опиратися цим явищем ускладнюється іншим феноменом сучасної мультимедійної системи, що полягає у надзвичайній швидкості зміни такого важливого для мультимедійної системи системотворчого чинника, як науково-технічні досягнення. Система ще не встигла сформуватися, а вже змушена змінюватися під впливом нових зовнішніх системоутворювальних чинників (переважно – науково-технічних досягнень, економіки, меншою мірою – політики, ідеології та психології користувачів) [2].

Системні зміни в мультимедійній системі пов'язані з тим, що обсяги пам'яті розширюються, зростає швидкість оброблення інформації, дешевшають як мультимедійні засоби комунікації, так і мультимедійні продукти, доступ до яких стає більш доступним. І це також є феноменом сучасної мультимедійної системи, завдяки якому до системи залучається велика кількість різних людей.

Але, на жаль, сучасна людина поки що не готова як з психологічного, емоційного, так і з професійного поглядів не тільки до управління та координації, але навіть до сприйняття величезного інформаційного потоку, що обрушується на неї. Унаслідок знижується рівень культури всіх учасників співтворчості – організаторів мультимедійної культури, замовників, медіадизайнерів, споживачів мультимедійної продукції та просто глядачів. У результаті надійність мультимедійної системи нівелюється, і вона починає виробляти низькосортний мультимедійний продукт. Його засилля за рахунок зворотних зв'язків спричиняє культурний спад середовища споживачів і зниження компетенції фахівців, які обслуговують мультимедійну систему, породжуючи у них звичку робити лише цю низькосортну, масову продукцію. Зниження рівня культури зумовило домінування в мультимедійній системі розважальної функції (з переважанням ігор, шоу, мильних опер, детективно-пригодницького жанру), а також функції

відволікання від проблем самої мультимедійної культури та пов'язаних з нею систем (малих, великих, глобальних). Поза вирішенням цих проблем оптимізація мультимедійної системи неможлива, оскільки основним її елементом є людина – і користувач програми, який визначає попит на мультимедійну продукцію, і творча особистість, яка її виробляє [7].

Рівень їх культури, компетенції та відповідальності визначає загальну надійність системи, ступінь розвитку мультимедійної культури та її сучасний стан.

Феномен мультимедійної культури полягає в її особливій публічності, відображуване нею на екрані опукле, зрима та величезними тиражами. Водночас процес розвитку мультимедійної культури вельми суперечливий, що обумовлено специфічністю процесів, що відбуваються у мистецтві, культурі, суспільстві, світі та в самій мультимедійній системі [3].

З одного боку, мультимедійні засоби дозволяють реалізуватися активним творчим особистостям, які потребують розширення комунікативних зв'язків із оповіщенням величезної аудиторії про свої творчі знахідки.

З іншого – самі творчо активні люди можуть спотворювати об'єктивну реальність, вносячи в інформаційне середовище масу збурень хибною інтерпретацією інформації чи ідеями, які далеко не завжди сприяють оптимізації систем, проте, найчастіше заводять системи у безвихідь, ведучи до розпаду. Компетентність і відповідальність як основні ділові якості людей, що визначають надійність функціонування систем у сучасному суспільстві, в епоху постмодерну все більше знижуються, що веде багато систем до глухого кута. Не покращують вони й мультимедійну систему, тим більше, що кількість творчо активних у ній людей з різним рівнем культури повсякчас зростає, як зростає і кількість не здатних до творчості графоманів і подібних до них, що заповнюють сайти в інтернеті.

Феномен мультимедійної системи проявляється також і у величезній кількості зворотних зв'язків, утворюваних нею. Зрозуміло, що не всі ці зворотні зв'язки сприяють оптимізації мультимедійної системи. Деякі з них, утворюючи кола, знижують структурну, функціональну організованість мультимедійної культури, знижують рівень культури користувачів мультимедійної системи, а через комунікативні зв'язки – і надійність функціонування всіх систем, пов'язаних з нею. До таких кіл належать:

– слабка підготовка фахівців-медіадизайнерів, не здатних широко бачити проблему й усвідомлювати необхідність оптимізації мультимедійної системи, розуміти, як і за рахунок чого це можна зробити;

– абстрактність мистецтва, у якому зникає сенс як основний системоутворювальний чинник;

– деідеологізація сучасного суспільства.

Феномен мультимедійної культури характеризують внутрішні суперечності: водночас сучасні медіатехнології значно розширюють комунікативні функції мультимедійної культури, ущільнюють інформацію, прискорюють її просування, роблять її доступнішою [4].

До позитивних сторін феномену сучасної мультимедійної культури треба, безумовно, віднести розширення сфери впливу мультимедійної культури у сфері обміну науковою інформацією. Можливість обмінюватися науковою інформацією, що відкривається завдяки мультимедійним засобам і технологіям, новітніми ідеями в різних галузях знання дозволяє якнайповніше охопити будь-яку

досліджувану проблему, причому знайти точки дотику та відмітні риси, притаманні досліджуваній проблемі.

Висновки. Засоби медіа комунікації є визначальним фактором формування культури в наш час. Це сталося тому, що новітні технології зробили інформаційний вплив на свідомість людей неймовірно потужним і швидким. А саме через свідомість формується культура і сприйняття людиною себе в цьому світі. Журналістика та інформаційні технології, що є сьогодні її інфраструктурою, не можуть бути відокремлені від культурного і світоглядного контексту, отже, вони зараз не тільки впливають на нього, а й великою мірою формують культурний простір. В постмодерному суспільстві поєдналися технологія і світогляд, і тому особливо важливо усвідомити, що інформаційні технології, які за своєю природою належать ері постмодерну, сформували сучасні засоби масової комунікації, які в свою чергу, вплинули на характер сучасної культури.

Список літератури:

1. Бублик Л. Мовна політика як складова національної політики держави: міжнародний аспект. Незалежний культурологічний часопис «І». URL: http://www.ji-magazine.lviv.ua/2015/Bublyk_Movna_polityka.htm (дата звернення: 10.07.2023).
2. Гаврилова Я. До проблеми розрізнення «норми» і «помилки» у текстах періодичних видань. Науковий вісник ХДУ. Серія «Лінгвістика»: зб. наук. праць. Херсон: ХДУ, 2015. Вип. 22. С. 119–120.
3. Геєць В. Соціалізація і її успішність у моделі досягнення розвитку соціального світу. Економічна теорія. № 4. 2021. С. 5–40.
4. Денисова А. С. Проблема дослідження класифікацій фразеологічних одиниць у лінгвістиці. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2015. Вип. VI. С. 13–21.
5. Деніс Мак-Квейл. Теорія масової комунікації; переклали з англ.: О. Возьна, Г. Сташків; [наук. ред. Н. Габор; ред. М. Прихода] / Літопис. Львів, 4-те вид. 2010. 538 с.
6. Інніс Р. Імперія та комунікації та інші роботи / передмова М.М. Маклюєна; пров. з англ. н. Едельмана. Єреван: Fortis Press, 2024. – 376 с.
7. Каленич В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / Український інформаційний простір. 2014. № 3. С. 72–76.
8. Келлер Д. Critical Theory and Pedagogy: Towards the Reconstruction of Education. Peter Lang. 2022. 192 с.
9. Медіа й теорії соціальних комунікацій: монографія / О. Холод – Київ: Видавничий центр ПВНЗ «Інститут реклами», 2017. 186 с.
10. Медіаграмотність в освітньому просторі України (результати соціологічного дослідження) / В. Іванов, Т. Іванова. Національний університет «Кієво-Могилянська академія». 2024. С. 43–48.
11. Мусієнко Н. Мистецтво в контексті культурної дипломатії: Теоретичні засади та сучасні практики. Сучасне мистецтво. 2016. Вип. 12. С. 122–133.
12. Різун В., Петренко С. «Наука правди» в журналістиці в умовах викликів постмодерної доби. Міжнародна науково-практична конференція «Засоби масової інформації та комунікації: історія, сьогодення, перспективи розвитку». 2019. 43 с.
13. Stori D. Territories: The Claiming of Space. Taylor & Francis. 2024. 200 с.

Malozhon O. I., Malysh M. M., Bilyakova A. V. MEDIA COMMUNICATION CULTURE: HISTORY AND PRESENT

The article analyzes the influence of media communications in the cultural sphere, which has become widespread due to advances in technology, and how social and psychological methods are used to attract audiences and generate profits. The topics of information and psychological warfare, manipulation of the mind, and the influence of mass media on cultural discourse have been widely studied and discussed by numerous researchers. Interaction is achieved not only through direct social interactions, but also through the perception of events and phenomena mediated not only through the influence of mass communication, but also through the influence of cultural artifacts in both past and present aspects of cultures.

It is concluded that mass media communication, which is important for cultural globalization, is of great importance in the modern information space. The global expansion of media companies raises concerns about cultural identity and control over their activities. The influence of the mass media leads to the erosion of local cultures, which leads to the emergence of a new culture in which the symbols of cultural products prevail.

It is concluded that modern culture is largely shaped by the development of mass communication, as they contributed to the rapid spread of information in all aspects of life, which leads to the creation of a modern «mosaic», postmodern discourse. The study of how mass communication affects the development of culture is important because mass communication methods have in the past been seen as factors influencing culture and society but not creating social languages. That is, people's preferences and cultural practices and the nature of their society were shaped by historically developed beliefs and various aspects of cultural life, as we see in traditional «ideas» and «idealistic» cultures.

Key words: culture, media communications, language dialects, mass communication, multimedia culture.